

Roger Scruton: filosof, farmář, gentleman

01.dubna 2007 Roman Joch

Koncem letošního února se svých 63 let dožil Roger Scruton, nositel Ceny 1. června (města Plzeň) a Medaile za zásluhy 1. třídy (již mu udělil prezident ČR) a člen Čestné rady Občanského institutu!

Anglický filosof, farmář, gentleman. Z chudé dělnické rodiny. Absolvent Cambridge. Ve Francii v r. 1968 pozoroval revoluční vření francouzské mládeže, v důsledku čehož se posunul z levice ke konservatismu Edmunda Burka. V roce 1980 vydal knihu *Smysl konservatismu*.

V letech 1979–84 jezdil do Československa přednášet disidentům na „podzemní univerzitě“ a pomáhal Nadaci Jana Husa, jež přednášky západních profesorů organizovala. Od roku 1984 měl vstup do ČSSR zakázán; vrátil se až po pádu režimu. Pak na své první přednášce navrhl zákaz KSČ. Po mnoha letech byl dotázán, jakou zkušenost si z toho období odnesl. Řekl, že než poznal realitu komunismu, podceňoval existenci Dábla.

Roger Scruton je konzervativcem typicky anglickým; jeho konservatismus je postojem nedůvěry vůči abstraktním idejím. Je to konservatismus skeptický a empirický, nikoli metafyzický. Zdůrazňuje tradici a zvyklosti Anglie proti tomu, co vymýšlejí intelektuálové a politici na evropském kontinentu.

Milovník high-culture

Jeho konservatismus je estetický; miluje *high-culture* a odmítá rovnostářství a vulgaritu. Od radikální levice jej filosoficky dělí jen tenká membrána temperamentu; levicový revolucionář je nihilista, nenávidí západní společnost a kulturu, proto je chce zničit. Jeho temperamentem je nutkání rozbít. Scrutonovský konzervativce taky postrádá pevné ukotvení v metafyzické pravdě, ale jsa temperamentu opačného, z estetických důvodů chce svou společnost, její kulturu a mravy chránit.

Nezakotvení této konzervativní pozice v metafyzické pravdě je její velkou slabostí a Roger Scruton to ví. Ale jako neo-kantovec bez náboženské víry s tím nemůže nic dělat.

Vyprávěl famosní historku. V roce 1978 se ucházel v místní konzervativní organizaci o kandidaturu do Parlamentu. Předsedkyně výběrové komise se ho zeptala, co pro stranu udělal. Řekl, že založil Konzervativní filosofickou skupinu – čímž se jí stal okamžitě podezřelým, neboť spojení „konzervativní“ a „filosofický“ je v Anglii absurdní. Pak ještě dodal, že napsal knihu.

„O čem?“ – zeptala se.

„O estetice.“

To byl konec jeho politické kariéry. Ať prý kandiduje do Evropského parlamentu ...

Scrutonův posun v ekonomice

Jeho konservatismus byl nejdřív kritický vůči socialismu i klasickému liberalismu (byl paternalistický Tory); v průběhu 80. let se však pod vlivem Margaret Thatcherové a nenávisti levice vůči ní posunul liberálním směrem, pokud jde o rozsah státu a jeho roli v ekonomice. V ostatních společenských, kulturních a morálních otázkách zastává tradiční toryovské postoje. Je proti EU. Je za národní stát. Je proti přílišné imigraci cizinců. Je proti liberálnímu postoji k sexu. Je proti právům zvířat. Je za hony na lišky!

Svůj život rozděluje do tří fází: v té první byl v depresi, v té druhé nespokojen a v té třetí jsou hony na lišky, jeho velká láska i vášeň. Přisahal, že když je v Británii neo-puritánská, závistivá, rovnostářská *Labour* zakáže, emigruje do Ameriky. Stalo se; zakoupil dům ve Virginii. Právě hon na lišku jej spojil s manželkou Sophie, s níž má dvě děti a jednu farmu.

Málokterý Angličan je tak nenáviděn britskou levicí. Tento renesanční muž – filosof, profesor estetiky, publicista, spisovatel, hudební skladatel, šéfredaktor intelektuální revue, farmář, chovatel koní a hrdina protikomunistického odboje – byl na britských univerzitách vnímán jako pária a z akademické půdy v Británii doslova vyštván.

Očerňován doma, oceňován v zahraničí. Nejen u nás, ale i v Americe, kde jej konzervativci obdivují. A on obdivuje je; americký konservatismus, stojící na metafyzických základech, se totiž nebojí vést kulturní válku za svou zemi a civilizaci. Ve své řeči v roce 2004 v Chicagu, když přebíral jednu prestižní cenu, řekl: „Americký konservatismus přináší naději, nejen Americe, ale světu. ... /neboť/ tady někdo alespoň něco dělá, a tudíž alespoň tady může nakonec uspět.“
Rogere, *many happy returns*, a děkujem!

Roger Scruton (* 1944)

- *britský filosof a estetik*
- *reprezentant britského konzervatismu*
- *díla: Smysl konzervatismu, Krátké dějiny novověké filosofie, Estetické porozumění aj.*